

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตามที่คณะของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ต้องคำนึงถึง เด็กและสังคมเป็นสำคัญ โรงเรียนไม่ใช่สถานที่เตรียมเด็กให้เผชิญชีวิตในอนาคต แต่โรงเรียนเป็นสังคมเล็ก ๆ ในปัจจุบันซึ่งประกอบด้วย ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ผู้ซึ่ง เป็นสมาชิกของสังคมนั้น ๆ การศึกษาศึกษาของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับความต้องการและความเป็นจริงในสังคม หากไม่แล้วนักเรียนที่จบการศึกษาจะออกไปอยู่ในสังคมจริง ๆ ไม่ได้¹ กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในสังคมภายนอกสายงานของโรงเรียนมีบทบาททั้งที่จะก่อให้เกิดความช่วยเหลือและจุดริ้งการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนจะไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและคณะครูในโรงเรียนได้อย่างราบเรียบตามลำพังได้ แต่จะต้องร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณะ สภาโรงเรียน กรรมการศึกษาและสมาคมผู้ปกครองและครู²

การศึกษาศึกษาของไทย โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาในปัจจุบันสอดคล้องกับที่คณะของ จอห์น ดิวอี้ ที่มองการศึกษาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาของตนเองและสังคม การศึกษาจะต้องสร้างค่านิยมและแบบแผนของสังคมขึ้นใหม่ กระบวนการเรียน-การสอนยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Center) มีวิธีการเรียนด้วย การปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) เน้นทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติและที่สำคัญที่สุดคือการสนับสนุนการนำบุคลากรภายนอกโรงเรียน หรือผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ปฏิญญา สารธรรม, หลักการศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภา, 2521), หน้า 76.

² Carl D. Glickman, and Jame P. Esnossito, Leadership Guildes For Elementary School Improvement (Boston : Allyn and Bacon, Inc, 1979), pp.282-3.

ถ้ามองในด้านปรัชญาการศึกษา การจัดการศึกษาของไทยมีลักษณะ เป็นพิพัฒนานิยม (Progressivism) กับปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ควบคู่กันไป กล่าวคือ ปรัชญาในสองสาขานี้สนับสนุนการนำคณะบุคคลฝ่ายที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการศึกษาร่วมมือกัน จัดกิจกรรมทางการศึกษาของโรงเรียน¹

พิจารณาจากแผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2520 หมวดที่ 2 แนวนโยบายการศึกษา ของรัฐ ข้อ 23 ระบุว่า "รัฐพึงระดมเลือกสรรทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากรัฐ ท้องถิ่นและเอกชนและผู้รับการศึกษา มาใช้ในการจัดการศึกษา หาวิธีการจัดสรรทรัพยากร เพื่อการศึกษาโดยคำนึงถึงความเสมอภาคระหว่างท้องถิ่นและสถานศึกษา เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด" ข้อที่ 27 ระบุว่า "รัฐพึงดำเนินการเพื่อให้สถาบันครอบครัวมีบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ และคุณลักษณะเหมาะสมกับวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของสังคมไทย" หมวดที่ 4 การบริหาร การศึกษา ข้อ 42 ระบุว่า "รัฐพึงสนับสนุนให้มีการสรรหาผู้ปกครองและตัวแทนประชาชน ทั่วไปเข้าร่วมบริหารการศึกษาในท้องถิ่น โดยได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการในองค์คณะ บุคคลเพื่อดูแลควบคุมนโยบายการบริหารการศึกษาในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ให้สอดคล้อง กับนโยบายการศึกษาของชาติ และความต้อการอันจำเป็นของท้องถิ่น" หมวดที่ 7 การระดมสรรพกำลังเพื่อการศึกษา ข้อ 54 ระบุว่า "รัฐพึงวางมาตรการในการระดม การระดมสรรพกำลังจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมรับภาระทางการศึกษา"²

¹ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น (กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 76-77.

²ถิณโญ สาร, หลักการศึกษา หน้า 347-355.

จากแผนการศึกษาชาติพิจารณาได้ว่า มีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น อันมุ่งให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาที่มุ่งสนองความต้องการของสังคมและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างแท้จริง

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถขั้นพื้นฐานและให้สามารถคงสภาพการอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามสมควรแก่วัยและความสามารถได้¹ การศึกษาในระดับนี้จึงนับว่ามีความสำคัญ เพราะถือเสมือนเป็นการสร้างรากฐานของชีวิต ซึ่งจะต้องมีความมั่นคงมีเสถียรภาพเพียงพอที่จะออกไปสู่การดำเนินชีวิตที่เป็นสุขในสังคม ดังนั้นแม้ว่าการศึกษาในระดับนี้จะ เป็นหน้าที่รับผิดชอบของรัฐโดยตรงก็ตาม กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยเฉพาะ ผู้ปกครองนักเรียนควรเข้ามามีส่วนรับผิดชอบต่อการศึกษาทั้งการให้ความร่วมมือสนับสนุน เล่นอเนาะหรือปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตาม จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้ร่วมกัน

นักการศึกษาหลายท่านทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ แสดงทัศนะสนับสนุนความคิดที่ว่า การจัดการศึกษามีใช่เป็นหน้าที่ของโรงเรียนหรือเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียว หากแต่จะต้องอาศัยสิ่งแวดล้อม กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนรวมทั้งบิดามารดาผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งในด้านการบริหารโรงเรียน การเรียนการสอน การแนะแนวและกิจกรรมในวันสำคัญ อาทิ

เกษม ศิริสัมพันธ์ ใ้ทัศนะสนับสนุนการนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมทางการศึกษา ดังนี้

การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ให้ความสนับสนุนประคับประคองโดยตลอดและการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับรู้นี้ต้องทำโดยตลอด การศึกษาที่มีไปจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียวย่อมจะมีประสิทธิภาพไม่ได้²

¹ สิปปนนท์ เกตุทัต, การปฏิรูปการศึกษา : การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 240.

² เกษม ศิริสัมพันธ์, "นโยบายการจัดการประถมศึกษา," ประชาศึกษา, (กรกฎาคม 2525), 14-15. (คำบรรยายพิเศษ ณ ล่วงาคณิชาลัย เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2525).

ลีปนันทน์ เกตุหัต ให้ทัศนะว่า ครอบครัวในสังคมเมืองส่วนใหญ่มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการศึกษามากกว่าสังคมชนบท ทั้งมีกำลังทางเศรษฐกิจและโอกาสที่จะส่งบุตรเข้าเรียนในระดับสูง ๆ ได้มากกว่า จึงมีกำลังบุตรเข้าเรียนในระดับสูง ๆ เพื่อให้เข้ารับความรู้ที่ได้ศึกษามาใช้ประกอบอาชีพ(ดังนั้นในครอบครัวของสังคมเมือง บิดามารดาและญาติผู้ใหญ่อาจมีส่วนช่วยเหลือกำหนดแนวทางการศึกษาของเด็ก ผู้ปกครองมีการติดต่อสัมพันธ์ใกล้ชิด ช่วยให้การศึกษแก่เด็กในลักษณะการศึกษานอกโรงเรียน ปรับปรุงและส่งเสริมสมาคมผู้ปกครองและครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น¹

คำลัดรอาจารย์ สุ่มน อมรวิวัฒน์ กล่าวถึงโรงเรียนประถมศึกษาในมโนทัศน์ใหม่ ว่าได้ก้าวพ้นจากกำแพงสี่ด้านที่ล้อมรอบอาคารเรียนอยู่ โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาปัตยกรรมหนึ่งของสังคมที่มีลักษณะสมบูรณ์ในตัวของมันเอง...โรงเรียนมิได้จัดตั้งขึ้นเพื่อสอนหนังสืออย่างเดียว โรงเรียนยังมีหน้าที่จะจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการทุกด้านของเด็ก บทบาทของครูใหญ่ ครู นักเรียน ผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนจึงมีอยู่มาก ต้องการความเอาใจใส่สูง²

¹ลีปนันทน์ เกตุหัต, การปฏิรูปการศึกษา รายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ : สภากรรมการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2518), หน้า 31.

²สุ่มน อมรวิวัฒน์, "โรงเรียนประถมศึกษา ความหมายในความคิดใหม่," ในโครงการอบรมครูส่งเสริมรรถภาพครูประถมศึกษา แรมลัมร อยู่สถาวร บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ : ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 1 (ชดสาเนา)

วารุณี ธนวรานิช ให้ทัศนะว่า บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กไม่ว่าจะเป็น บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือครูอาจารย์ มีส่วนช่วยเหลือเด็กให้มีทักษะในการเรียนวิชา คำนวณได้ ด้วยการสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชานี้ สนับสนุน กระตุ้น ส่งเสริมและฝึกหัดให้เด็ก ได้เผชิญต่อปัญหาที่พบ ให้เด็กได้ทดลองปฏิบัติด้วยวิธีต่าง ๆ จนเกิดความเชื่อมั่นในการแก้ปัญหา ใช้ความศรัทธาอย่างมีเหตุผล ความคิดที่กล้าวิชาคำนวณก็จะหมดไป¹

บังอร เอี่ยมรอด² ธีระ ชัยยุทธบรรยง³ และสุรศักดิ์ หลาบมาลา⁴ ให้ทัศนะ ในทำนองเดียวกันที่เห็นว่า การศึกษามีใช่เป็นหน้าที่ของบุคคลในโรงเรียนเท่านั้น บุคคล ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็กมีส่วนส่งเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีด้วยการให้ความรักความอบอุ่นแก่ เด็กอย่างสม่ำเสมอ ในเรื่องการเรียนรู้เช่นเดียวกัน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบิดามารดาผู้ปกครอง ควรคอยเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กในทุกโอกาส ไม่ว่าจะเป็นงานที่เด็กได้รับมอบ หมายจากโรงเรียน การบ้าน การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ตลอดจนการให้ความ เห็น ข้อเสนอแนะในเรื่องโอกาสทางการศึกษาของเด็กแก่โรงเรียน โดยเฉพาะการเลือก เรียนงานเลือกวิชาหรือแนวทางการศึกษาต่อ เหล่านี้ล้วนมีส่วนช่วยให้การศึกษาของเด็ก ในโรงเรียนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

¹ วารุณี ธนวรานิช, "มาเลิกกลัววิชาคำนวณกันเถอะ," วารสารแนะแนว (เมษายน-พฤษภาคม, 2525) : 36-37.

² บังอร เอี่ยมรอด, "บุคลิกภาพของเด็กไทย," วารสารแนะแนว (มกราคม- พฤษภาคม 2525) หน้า 34-35.

³ ธีระ ชัยยุทธบรรยง, "ครูแนะแนวช่วยนักเรียนเลือกอาชีพได้อย่างไร," วารสารแนะแนว (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2525) : 22.

⁴ สุรศักดิ์ หลาบมาลา, "การพัฒนาคู่มือการศึกษาในโรงเรียนประถมและ มัธยม," สารพัฒนาหลักสูตร วนดับ 12 (กันยายน 2525) : 54-55.

นักการศึกษาของต่างประเทศหลายท่าน อาทิเช่น วิลเบิร์ต ดักตัน (Wilbert Dutton) และ จอห์น ฮักเกต (John A. Hockett)¹ เขียนเรื่องลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษาที่ดี แมรี่ แซนด์เลอร์ (Mary A. Sanders)² เขียนเรื่องหนทางที่จะนำบ้านเข้าสู่โรงเรียน จิม แสตันฟิลล์ (Jim Stanfill)³ เรื่องผู้ปกครองสามารถทำให้โรงเรียนดีขึ้นและ เพล แอนดรูว์ (Pearl Andrews)⁴ เรื่องความร่วมมือของผู้ปกครอง ญแจแห่งความสำเร็จ จากบทความชี้ให้เห็นว่า นักการศึกษาดังกล่าวสนับสนุนความคิดให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการศึกษาในโรงเรียนร่วมกับผู้บริหารและคณะครู เพราะการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ของบ้านและโรงเรียนโดยให้ผู้ปกครองมีหน้าที่ดูแลเด็ก ให้มีความสะอาดมีสุขภาพพลานามัยดี ส่วนโรงเรียนเป็นฝ่ายให้เขา เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการ นั้นนับว่าไม่เป็นผลดีต่อการดำเนินงานของโรงเรียนเพียงพอ ควรเปลี่ยนแนวคิดใหม่ให้ทั้งสองฝ่ายส่งเสริมและสนับสนุนในบทบาทและหน้าที่ซึ่งกันและกัน โดยที่ผู้ปกครองจะต้องยอมรับว่าการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู เป็นสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาเด็ก ให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ได้ ในเวลาเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูจะต้องยอมรับสิทธิของผู้ปกครอง ในการให้ข้อเสนอแนะทางการศึกษาและเป้าหมายในอนาคตของเด็กในปกครองของตน

¹ Wilbert Dutton, and John A. Hockett, The Elementary School Curriculum and Methods (New York : Rinehart, 1959) pp.5-17.

² Mary A. Sanders, "25 Ways to Turn People on to Your School," Trust 10 (November 1980) : 8-11.

³ Jim Stanfill, "Parents Can Make a Good School Even Better," Trust 10 (November 1980) : 12-14.

⁴ Pearl Andrews, "Parents Involvement : a Key to Success," Childtoday 10 (January 1981) : 21-23.

จากที่คณะดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า นักการศึกษาของไทยและต่างประเทศ ได้มองเห็นความสำคัญต่อการนำสิ่งแวดล้อม ชุมชน ปีตามารดาและผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเฉพาะปีตามารดา ผู้ปกครอง ผู้ซึ่งจะต้องได้รับผลจากการศึกษาของเด็กโดยตรง นับว่าสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียน และคณะครูด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารโรงเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ก็ตาม สำหรับวิธีการที่จะนำผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนอย่างแท้จริงและได้ผลนั้น นรา บุญยศิริ¹ ให้ที่คณะว่า หนทางที่จะนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนไม่ว่ากิจกรรมด้านการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมแนะแนว ตลอดจนกิจกรรมพิเศษจะเป็นไปอย่างได้ผลดี หากบุคคลแต่ละฝ่ายในโรงเรียนได้ร่วมมือกันจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้น เพราะการร่วมมือในรูปแบบการจัดตั้งสมาคม จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างมากมาย อาทิ การให้ลัทธิกิจการแก่นักเรียนและคณะครู การจัดเงินทุนและวัสดุการศึกษา การให้คำปรึกษาหารือในเรื่องสุขภาพจิต การแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน การเรียนการสอนรวมทั้งการบริการทางสุขภาพพลานามัย บทบาทต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้การศึกษากิจกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปอย่างได้ผล ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาหรือระดับประถมศึกษาศึกษาก็ตาม

จังหวัดนครนายก มีโรงเรียนประถมศึกษาทั้งสิ้น 172 โรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดจำนวน 168 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 1 โรงเรียน และสังกัดเทศบาลจำนวน 3 โรงเรียน² ครั้นเมื่อพิจารณาถึงสภาพโดยทั่วไปในปัจจุ

พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครนายกจำนวนไม่น้อยขาดกิจกรรมทางการศึกษา

¹ สัมภาษณ์ นรา บุญยศิริ, รองเลขาธิการ สภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย

10 มีนาคม 2524 .

² คณะกรรมการดำเนินการวิจัย จังหวัดนครนายก, "การวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา ปีการศึกษา 2524-2528," รายงานการวิจัย, (มิถุนายน 2524) ; :

โดยปราศจากความร่วมมือจากผู้ปกครองอย่างแท้จริง จากผลงานวิจัยของ สัมพงษ์ สิตระดับ¹ เรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองในโรงเรียนทดลองหลักสูตร ประถมศึกษา 2521 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวของแผนการสอนที่ร่างขึ้น" ใน ส่วนที่เกี่ยวกับผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ เอาใจใส่และติดตามผลการเรียนของเด็กมาก โดยเฉพาะผลงานที่ได้กินนากลับไปทำที่บ้าน แต่ปัญหาจากผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองยัง เคยชินและยึดมั่นอยู่กับระบบการเรียนการสอน แบบการอ่าน ท่องจำ เขียนหนังสือช่วย การเรียนหนังสือโดยครู เป็นผู้บอกทุกอย่าง แสดง ให้เห็นว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจใน เรื่องของหลักสูตรที่ใช้อยู่ค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่ไม่ติดต่อกับโรงเรียนบ่อยครั้งนักนอกจากการประชุมเท่านั้น นับว่าระดับของความ ร่วมมือ การติดต่อประสานงาน การทำความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยัง อยู่ในวงจำกัด ประกอบกับผลงานวิจัยของ โดธอรี่ แอล ดอก (Dorothy L. Dodd)² ซึ่งศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ได้แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่สนับสนุนให้ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนขึ้นอยู่กับ ทัศนคติหรือความรู้สึกที่เขามีต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น กิจกรรมใดที่ทุกฝ่าย มีความรู้ความเข้าใจและพึงพอใจต่อคุณค่าที่ได้รับ จะให้ความร่วมมือด้วยดี ส่วนกิจกรรม ใดไม่เป็นที่พึงพอใจจะไม่ให้ความร่วมมือ จึง เป็นเรื่องที่น่าสงสัยว่าปัญหาที่ทำให้ผู้ปกครอง ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครนายก เกิดจากทัศนคติ ที่บุคคลแต่ละฝ่ายมีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียนแตกต่างกันหรือ อย่างไร สัมควรศึกษาวิจัยถึงความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการสนับสนุนแนวคิดการนำผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา จนถึงระดับจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้น อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาการศึกษา ต่อไป

¹ สัมพงษ์ สิตระดับ, "ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองในโรงเรียน ทดลองหลักสูตรประถมศึกษา 2521 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่ร่างขึ้น," วารสารวิจัยการศึกษา (กรกฎาคม-กันยายน 2524) : 40-43.

² Dorothy L. Dodd, "Black Parents Perceptions of School in Relation to the Education of their Children," Dessertation Abstracts Vol.33 (June, 1973), pp.74 A.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา ตามสภาพความเป็นจริง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคาดหวัง

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคาดหวัง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในด้านต่อไปนี้

1. กิจกรรมด้านการบริหาร
2. กิจกรรมการเรียนการสอน
3. กิจกรรมแนะแนว
4. กิจกรรมพิเศษ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

"ความคิดเห็น" หมายถึง ทศนะ ความรู้สึกหรือท่าทีที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ

"ผู้บริหาร" หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามอำนาจหน้าที่ กฎหมายและระเบียบคำสั่งข้อบังคับ มีหน้าที่ดูแลการศึกษาศึกษาของโรงเรียน โดยทั่วไปให้เป็นไปตามอุดมมุ่งหมายทางการศึกษาและนโยบายของทางราชการ

"ครู" หมายถึง ข้าราชการครูผู้ทำหน้าที่เป็นผู้สอนในโรงเรียน

"ผู้ปกครอง" หมายถึง บิดามารดาหรือผู้มีส่วนรับผิดชอบให้การดูแลอุปการะเด็กทางบ้าน ขณะเด็กศึกษาอยู่ในโรงเรียน

"การมีส่วนร่วม" หมายถึง การมีส่วนร่วมรับทราบ ให้ความร่วมมือ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมหรือการดำเนินงานใด ๆ ของโรงเรียน

"กิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา" หมายถึง งานหลักในความรับผิดชอบของโรงเรียนประถมศึกษาที่ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ กิจกรรมการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมพิเศษ

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองต่อกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา จากหนังสือ วารสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สัมภาษณ์นายกสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มละ 5 คน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามประกอบการศึกษาในข้อหนึ่ง กำหนดเป็นกิจกรรมของโรงเรียนที่ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 4 ด้าน
 - 2.1 กิจกรรมด้านการบริหารครอบคลุมถึง งานนโยบายและแผนงาน งานสนับสนุนเงินทุนเพื่อการศึกษา งานบริหารบุคคล งานบริการ และงานบริหารอื่น ๆ
 - 2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนครอบคลุมถึง การปรับปรุงหลักสูตร การส่งเสริมความพร้อมในการเรียน ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนการใช้สื่อการสอน งานการเรียนการสอนอื่น ๆ
 - 2.3 กิจกรรมการแนะแนวครอบคลุมถึง การปฐมนิเทศนักเรียน การกำหนดกฎ ข้อบังคับและระเบียบวินัยของโรงเรียน การส่งเสริมความประพฤติที่ดี การส่งเสริมสุขภาพ การเลือกอาชีพและการศึกษาต่อ
 - 2.4 กิจกรรมพิเศษครอบคลุมถึง การร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ประกอบพิธีทางศาสนา ร่วมพิธีวันไหว้ครู ประชุมในโอกาสพิเศษ กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ
3. ลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เป็นผู้บริหาร 167 คน

ครู 1,785 คน และผู้ปกครอง 30,150 คน สุ่มแบบแยกประเภท¹

ในแต่ละกลุ่มสุ่มอย่างง่ายแยกตามเขตอำเภอ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดตามเกณฑ์อย่างง่าย² คือ ผู้บริหารลุ่มร้อยละ 25 ครูลุ่มร้อยละ 10 และผู้ปกครอง ลุ่มร้อยละ 1 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหาร 41 คน ครู 176 คน และผู้ปกครอง 301 คน รวม 518 คน

4. เครื่องมือในการวิจัย

4.1 สร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราวจำนวน 1 ชุด เพื่อใช้ถามผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบ ครอบคลุมถึง เพศ อายุ อายุราชการ สถานภาพสมรส วุฒิสถที่สุด อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ต (Likert Scale)³ มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา ในความเป็นจริงและความคาดหวังที่ครอบคลุมถึงกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา 4 ด้าน คือ

1. กิจกรรมด้านการบริหาร
2. กิจกรรมการเรียนการสอน
3. กิจกรรมแนะแนว
4. กิจกรรมพิเศษ

¹ ประสงค์ วรรณสูง, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, (ภาควิชาวิจัย การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), หน้า 11.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

³ เฮดคัท ดี โฆวาสินธุ์, การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2522), หน้า 103-106.

ตัวอย่างแบบสอบถาม

1. กิจกรรมด้านการบริการ

รายการ	ความเป็นจริง					ความคาดหวัง						
	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
1.1 การจัดหาทุนช่วยเหลือเด็กขาดแคลน
1.2 ส่งเสริมสวัสดิการแก่นักเรียน คณะครู
1.....

4.2 นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบรายละเอียดของ เนื้อหาและภาษาที่ใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไข

4.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรกลุ่มละ 5 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ถามผู้บริหารและครู และใช้สัมภาษณ์ผู้ปกครอง ในการดำเนินงานครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถานภาพผู้ตอบหาค่าความถี่และร้อยละเสนอในรูปตาราง

6.2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา หาค่าความถี่และค่าเฉลี่ยเสนอในรูปตาราง

6.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว¹ เพื่อเปรียบเทียบมัธยเลขคณิตของกลุ่ม คำนวณค่าสถิติต่าง ๆ เพื่อทดสอบค่าเอฟที่ระดับ .05 สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเสนอในรูปตาราง

7. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและเสนอแนะ

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, หน้า 236-237.

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา
2. เป็นข้อมูลสนับสนุนการนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา
3. เป็นแนวคิดในการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียนประถมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย